

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

۱۳۷۹.۹

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود

دانشکده علوم پایه، گروه شیمی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد « M.Sc. »

گرایش: شیمی فیزیک

عنوان:

بررسی پیوند هیدروژنی درون مولکولی در ترکیباتی از β و β -تری کتونها و آنالوگهای آن با

استفاده از محاسبات مکانیک کوانتومی

استاد راهنما:

دکتر مصطفی فضلی

استاد مشاور:

دکتر بهزاد چهکندی

نگارش:

محمد اعرابی

تابستان ۱۳۸۸

۱۳۸۹ / ۳ / ۱۷
تاییدات مرکز علمی پژوهش
تسبیح دراز

۱۳۷۹۰۹

دانشگاه آزاد اسلامی

واحد شاهرود

دانشکده علوم پایه، گروه شیمی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد « M.Sc. »

گرایش: شیمی فیزیک

عنوان:

بررسی پیوند هیدروژنی درون مولکولی در ترکیباتی از β و β -تری کتونها و آنالوگهای

آن با استفاده از محاسبات مکانیک کوانتومی

محمد اعرابی

تابستان ۱۳۸۸

۱- دکتر مصطفی فضلی

۲- دکتر بهزاد چهکنندی

۳- دکتر مجید محمد حسینی

هیأت داوران:

سپاسگزاری

سپاس بی انتها سزاوار پروردگاری که ندای « انی اعلم ما لاتعلمون » او آیتی از دانش انسان و بهانه ای در سجده کروبیان و بضاعتی در ضمیر قدسیان است.

و با تشکر وافر از استاد بزرگوار که بی منت و رشوت، باران رحمت دانایی بود بر کویر زحمت ناآگاهی، آقای دکتر مصطفی فضلی و با تقدیری شایسته از لطف جسیم و عنایت عمیم استاد مشاور آقای دکتر بهزاد چهکندی، پیروزی و شادکامی روز افزون را در عقبی و در این مکان دون، خاضعانه از خداوند بزرگ برایشان مسئلت دارم.

در پایان لازم می دانم از آقای دکتر مجید محمد حسینی به خاطر دقت نظر فراوان در امر مطالعه و داوری این پایان نامه خالصانه تشکر و قدردانی نمایم.

تقدیم به :

پدر و مادره که دست رحمت الهی و کرم عظیم فدایی اند، آنان که جویبار پر عاطفه عشق اند و با نردبان محبت آنهاست که بر بام سعادت ره می یابیم و تقدیم به مادر بزرگ عزیزه که مرا در این راه بسیار یاری نمودند.

سپاس از آنها، ستایش ایزد منان است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	چکیده
فصل اول : پیوند هیدروژنی - بینشهای جدید	
۲.....	۱-۱- مقدمه
۳.....	۱-۲- نیروها در شیمی
۳.....	۱-۲-۱- نیروهای جاذبه
۴.....	۱-۱-۲-۱- نیروهای اولیه
۴.....	۱-۲-۱-۲- نیروهای ثانویه
۵.....	۱-۲-۱-۲-۱- نیروی دو قطبی - دو قطبی
۶.....	۱-۲-۱-۲-۱- نیروی دو قطبی - دو قطبی القا شده
۶.....	۱-۲-۱-۳- نیروی پاشندگی
۷.....	۱-۲-۱-۴- پیوند هیدروژنی
۷.....	۱-۲-۲- نیروهای دافعه
۸.....	۱-۳- پیوند هیدروژنی
۸.....	۱-۳-۱- تاریخچه پیوند هیدروژنی
۱۲.....	۱-۳-۲- اهمیت پیوند هیدروژنی
۱۷.....	۱-۳-۳- تعریف و دسته بندی پیوندهای هیدروژنی
۱۹.....	۱-۳-۳-۱- دسته بندی بر حسب ماهیت دهنده و پذیرنده پیوند هیدروژنی
۱۹.....	۱-۳-۳-۱- پیوندهای هیدروژنی متداول (متعارف یا کلاسیکی)
۱۹.....	۱-۳-۳-۱-۱- تعریف و دسته بندی پیوندهای هیدروژنی متداول
۲۱.....	۱-۳-۳-۱-۲- ضوابط تئوری و تجربی برای تشکیل پیوندهای هیدروژنی متداول

- ۲۳ ..... پیوندهای هیدروژنی نامتداول (غیر متعارف یا غیر کلاسیکی) ۱-۳-۳-۲
- ۲۳ ..... تعریف و دسته بندی پیوندهای هیدروژنی نامتداول ۱-۳-۳-۱
- ۲۴ ..... پیوندهای هیدروژنی شامل فلزات واسطه ۱-۳-۳-۱-۱-۱
- ۲۶ ..... پیوندهای دو هیدروژنی ۱-۳-۳-۱-۲-۱
- ۲۹ ..... پیوندهای هیدروژنی معکوس (یا وارونه) ۱-۳-۳-۱-۲-۱-۳
- ۲۹ ..... پیوندهای هیدروژنی جابجایی آبی ۱-۳-۳-۱-۲-۱-۴
- ۳۲ ..... ضوابط تئوری و تجربی برای تشکیل پیوندهای هیدروژنی نامتداول ۱-۳-۳-۲-۲
- ۳۳ ..... دسته بندی بر حسب اینکه موقعیت دهنده و پذیرنده در یک مولکول و یا در مولکولهای مختلف باشند ۱-۳-۳-۲
- ۳۳ ..... دسته بندی بر حسب هندسه ۱-۳-۳-۳
- ۳۴ ..... دسته بندی بر حسب انرژی تشکیل پیوند ۱-۳-۳-۴
- ۳۵ ..... تئوری و مکانیسم پیوند هیدروژنی ۱-۳-۴
- ۳۸ ..... تابع انرژی پتانسیل برای یک پیوند هیدروژنی ۱-۳-۵
- ۴۶ ..... روشهای تئوری و تجربی برای مطالعه ی پیوند هیدروژنی ۱-۳-۶
- ۴۶ ..... روشهای تجربی مطالعه ی پیوند های هیدروژنی ۱-۳-۶-۱
- ۴۶ ..... روش ترمودینامیک ۱-۳-۶-۱-۱
- ۴۷ ..... روش پراش ۱-۳-۶-۱-۲
- ۴۸ ..... پراش الکترون ۱-۳-۶-۱-۲-۱
- ۴۹ ..... پراش اشعه ایکس ۱-۳-۶-۱-۲-۲
- ۵۱ ..... پراش نوترون ۱-۳-۶-۱-۲-۳
- ۵۵ ..... روشهای طیف سنجی ۱-۳-۶-۳
- ۵۵ ..... IR طیف سنجی ۱-۳-۶-۳-۱
- ۵۶ ..... NMR طیف سنجی ۱-۳-۶-۳-۲
- ۵۷ ..... روشهای تئوری مطالعه ی پیوند هیدروژنی ۱-۳-۶-۲

- ۵۸ ..... ۱-۲-۶-۳-۱-۱ روش تئوری اتمها در مولکولها (AIM)
- ۶۰ ..... ۱-۱-۲-۶-۳-۱-۱ قوانین AIM برای شناسایی پیوندهای هیدروژنی
- ۶۲ ..... ۲-۱-۲-۶-۳-۱-۱ ارتباط بین قدرت پیوند هیدروژنی و چگالی الکترونی
- ۶۳ ..... ۳-۱-۲-۶-۳-۱-۱ دسته بندی پیوندهای هیدروژنی بر مبنای تئوری AIM
- ۶۵ ..... ۷-۳-۱-۱ تعریف و تخمین قدرت پیوند هیدروژنی
- ۶۵ ..... ۱-۷-۳-۱-۱ پیوندهای هیدروژنی بین مولکولی
- ۶۵ ..... ۱-۱-۷-۳-۱-۱ خطای بر هم نهشی سری پایه
- ۶۶ ..... ۲-۷-۳-۱-۱ پیوندهای هیدروژنی درون مولکولی
- ۶۷ ..... ۳-۷-۳-۱-۱ استراتژی محاسبه ی انرژی پیوند هیدروژنی
- ۶۸ ..... ۱-۳-۷-۳-۱-۱ روش سدهای چرخش (RBM)
- ۶۹ ..... ۲-۳-۷-۳-۱-۱ روش روتامرهای وابسته (RRM)
- ۷۱ ..... ۳-۳-۷-۳-۱-۱ روش مبتنی بر واکنشهای ایزودسمیک
- ۷۱ ..... ۴-۳-۷-۳-۱-۱ رابطه ی اسپینوزا
- ۷۴ ..... ۵-۳-۷-۳-۱-۱ روابط نیمه تجربی
- ۷۵ ..... ۸-۳-۱-۱ پیوندهای هیدروژنی کمک شده ی رزونانسی
- ۷۶ ..... ۱-۸-۳-۱-۱ مکانیسم عدم استقرار الکترون π در پیوندهای هیدروژنی کمک شده رزونانسی
- ۷۹ ..... ۲-۸-۳-۱-۱ پیوندهای هیدروژنی کمک شده رزونانسی درون مولکولی جور هسته
- ۸۰ ..... ۱-۲-۸-۳-۱-۱ پارامتر های λ و Q
- ۸۱ ..... ۲-۲-۸-۳-۱-۱ پارامتر رزونانس گرابوسکی ($\Delta\rho$)
- ۸۲ ..... ۳-۲-۸-۳-۱-۱ اثر استخلاف در سیستمهای RAHB جور هسته
- ۸۵ ..... ۳-۸-۳-۱-۱ پیوندهای هیدروژنی کمک شده رزونانسی درون مولکولی ناجور هسته
- ۸۵ ..... ۱-۳-۸-۳-۱-۱ اثر استخلاف در سیستم های RAHB ناجور هسته
- ۸۸ ..... ۴-۸-۳-۱-۱ پیوندهای هیدروژنی کمک شده ی رزونانسی بین مولکولی

- ۱-۳-۹- اثرات شرکت پذیری و ضد شرکت پذیری در سیستم های دارای پیوند هیدروژنی ۸۹
- ۱-۳-۱۰- تفکیک انرژی برهمکنش و ماهیت پیوند هیدروژنی ۹۱

فصل دوم : مطالعات تئوری و تجربی انجام شده پیرامون β و β - تری کتونها

- ۱-۲-۱- مقدمه ۹۴
- ۲-۲- آشنایی با ترکیبات مورد مطالعه در این تحقیق ۹۵
- ۳-۲- مطالعات تجربی انجام شده پیرامون β و β - تری کتون ها ۹۷
- ۱-۳-۲- توتومری در β و β - تری کتون ها ۹۷
- ۱-۱-۳-۲- بررسی تجربی تعادلات توتومری در ۱و۵- دی فنیل-۱و۳و۵- پنتان تری اون و ۱- فنیل-۱و۳و۵- هگزان تری اون ۹۷
- ۲-۱-۳-۲- بررسی تجربی تعادلات توتومری در پنتان- ۱و۳و۵- تری اونهاى متقارن ۱۰۳
- ۱-۲-۱-۳-۲- بررسی اثرات استخلاف بر روی تعادلات توتومری در پنتان-۱و۳و۵- تری اون های متقارن ۱۰۷
- ۲-۲-۱-۳-۲- بررسی اثرات حلال بر روی تعادلات توتومری در پنتان- ۱و۳و۵- تری اون های متقارن ۱۰۸
- ۳-۲-۱-۳-۲- بررسی اثرات دما بر روی تعادلات توتومری در پنتان-۱و۳و۵- تری اونهاى متقارن ۱۰۹
- ۴-۲- مطالعات تئوری انجام شده پیرامون β و β - تری کتون ها ۱۱۰
- ۱-۴-۲- بررسی تئوری تعادلات توتومری در پنتان-۱و۳و۵- تری اون های متقارن ۱۱۰
- ۱-۱-۴-۲- بررسی تئوری اثرات استخلاف و حلال بر روی تعادلات توتومری در پنتان-۱و۳و۵- تری اون های متقارن ۱۱۰
- ۲-۱-۴-۲- ساختارهای حالت گذار پنتان-۱و۳و۵- تری اون ۱۱۴
- ۵-۲- بررسی نحوه سنتز برخی از β و β - تری کتون ها ۱۱۶
- ۱-۵-۲- سنتز و تعادلات توتومری بیس (پلی فلوئوروآلکیل)-۱و۳و۵- تری کتون ها ۱۱۶
- ۲-۵-۲- سنتز ۱و۱و۷و۷و۷- هگزاfluorohyptan-۲و۴و۶- تری اون ۱۲۲
- ۳-۵-۲- سنتز، ساختار و تعادلات توتومری ۴- فنیل - ۲و۶- بیس (تری فلوئورواستیل) سیکلو هگزانون ۱۲۶

- ۱۲۹ ..... سنتز پلیمر حاوی واحد β و β -تری کتون در زنجیر اصلی
- ۱۳۳ ..... سنتز کمپلکس مس (II) پلیمر حاوی واحد β و β -تری کتون در زنجیر اصلی

فصل سوم : روشهای محاسباتی در شیمی کوانتومی

- ۱۳۶ ..... ۱-۳- مقدمه
- ۱۳۷ ..... ۲-۳- مکانیک کوانتومی
- ۱۴۰ ..... ۱-۲-۳- طبقه بندی روشهای مکانیک کوانتومی
- ۱۴۰ ..... ۱-۱-۲-۳- روشهای نیمه تجربی
- ۱۴۲ ..... ۲-۱-۲-۳- روشهای آغازین
- ۱۴۳ ..... ۱-۲-۱-۲-۳- روش هارتری-فاک (HF)
- ۱۴۶ ..... ۲-۲-۱-۲-۳- مفهوم همبستگی الکترون
- ۱۴۷ ..... ۳-۲-۱-۲-۳- تئوری اختلالی مولر-پلست (MPn)
- ۱۴۹ ..... ۴-۲-۱-۲-۳- روش برهمکنش پیکربندی (CI)
- ۱۴۹ ..... ۵-۲-۱-۲-۳- روش میدان خودسازگار پیکربندی های چندتایی (MC-SCF)
- ۱۵۰ ..... ۶-۲-۱-۲-۳- روش پیوند ظرفیتی تعمیم یافته (GVB)
- ۱۵۱ ..... ۷-۲-۱-۲-۳- روش خوشه ی جفت شده (CC)
- ۱۵۲ ..... ۸-۲-۱-۲-۳- مقایسه ی روشهای آغازین
- ۱۵۳ ..... ۳-۱-۲-۳- روش های تئوری تابعی چگال (DFT)
- ۱۵۶ ..... ۲-۲-۳- توابع پایه
- ۱۵۹ ..... ۳-۲-۳- سری های پایه
- ۱۶۰ ..... ۱-۳-۲-۳- سری های پایه نوع پاپل
- ۱۶۱ ..... ۳-۳- تئوری کوانتومی اتمها در مولکولها (QTAIM)
- ۱۶۲ ..... ۱-۳-۳- توپولوژی چگالی الکترون از دیدگاه QTAIM

- ۱۶۴ ..... ۲-۳-۳- مفاهیم نقطه ی بحرانی، مسیر پیوند، مسیر ویربال، گراف مولکولی و گراف ویربال
- ۱۶۵ ..... ۳-۳-۳- تقسیم بندی اتمی خواص مولکولی
- ۱۶۶ ..... ۴-۳-۳- دسته بندی نقاط بحرانی
- ۱۶۹ ..... ۵-۳-۳- خواص پیوندی
- ۱۶۹ ..... ۱-۵-۳- چگالی الکترونی در نقطه ی بحرانی پیوند (ρ_c)
- ۱۷۰ ..... ۲-۵-۳- لاپلاسیان چگالی الکترونی در نقطه ی بحرانی پیوند ($\nabla^2 \rho_c$)
- ۱۷۰ ..... ۳-۵-۳- بیضیت پیوند (ϵ)
- ۱۷۱ ..... ۴-۵-۳- چگالی های انرژی در نقطه ی بحرانی پیوند
- ۱۷۲ ..... ۵-۵-۳- عدم استقرار الکترون (تبادل) بین اتمهای پیوند یافته، بعنوان میزانی از مرتبه ی پیوند
- ۱۷۳ ..... ۶-۵-۳- طبقه بندی برهمکنشهای تشکیل پیوند بر مبنای QTAIM

فصل چهارم: محاسبات و نتیجه گیری

- ۱۷۴ ..... ۱-۴- مقدمه
- ۱۷۷ ..... ۲-۴- روش انجام محاسبات
- ۱۷۸ ..... ۳-۴- بررسی تعادلات توتومری در پنتان - ۱ و ۳ و ۵- تری اون
- ۱۸۶ ..... ۴-۴- بررسی پیوند هیدروژنی درون مولکولی در فرمهای دی انول پنتان - ۱ و ۳ و ۵- تری اون
- ۱۸۷ ..... ۱-۴-۴- محاسبه انرژی پیوندهای هیدروژنی درون مولکولی در فرمهای EKE و KEE
- ۱۸۹ ..... ۱-۱-۴-۴- محاسبه انرژی پیوندهای هیدروژنی در فرم EKE
- ۱۸۹ ..... ۱-۱-۴-۴- انرژی پیوندهای هیدروژنی
- ۱۹۹ ..... ۲-۱-۴-۴- تحلیل پارامترهای هندسی
- ۲۰۰ ..... ۳-۱-۴-۴- تحلیل پارامترهای AIM
- ۲۰۳ ..... ۲-۱-۴-۴- محاسبه انرژی پیوندهای هیدروژنی در فرم KEE
- ۲۰۳ ..... ۱-۲-۴-۴- انرژی پیوندهای هیدروژنی

۲۰۹	..... تحلیل پارامترهای هندسی ۲-۲-۱-۴-۴
۲۱۲	..... تحلیل پارامترهای AIM ۳-۲-۱-۴-۴
۲۱۶	..... مقایسه پیوندهای هیدروژنی در فرمهای EKE و KEE ۲-۴-۴
۲۱۷	..... تحلیل کنفورماسیونی ۵-۴
۲۲۳	..... بررسی عدم استقرار الکترون در فرمهای EKE و KEE ۶-۴
۲۲۴	..... ارائه یک مکانسیم برای عدم استقرار الکترون در فرمهای EKE و KEE ۱-۶-۴
۲۲۵	..... بررسی عدم استقرار الکترون در فرم KEE ۱-۱-۶-۴
۲۳۱	..... بررسی عدم استقرار الکترون در فرم EKE ۲-۱-۶-۴
۲۳۹	..... مقایسه فرمهای EKE و KEE از لحاظ پایداری ۷-۴
۲۴۱	..... بررسی و مقایسه اثر همزمانی دو پیوند هیدروژنی درون مولکولی در سیستمهای RAHB دو حلقه ای مجاور و متقابل ۸-۴
۲۴۳	..... سیستمهای RAHB دو حلقه ای مجاور ۱-۸-۴
۲۴۳	..... تحلیل مقادیر E ، E_{HB} و Q ۱-۱-۸-۴
۲۵۲	..... تحلیل پارامترهای AIM ۲-۱-۸-۴
۲۵۵	..... سیستمهای RAHB دو حلقه ای متقابل ۲-۸-۴
۲۶۱	..... بررسی اثر استخلاف در مولکولهای EKE و KEE ۹-۴
۲۶۲	..... بررسی اثر استخلاف در مولکول EKE ۱-۹-۴
۲۶۲	..... بررسی اثر حضور انفرادی گروههای استخلافی در مولکول EKE ۱-۱-۹-۴
۲۶۲	..... بررسی اثر حضور انفرادی گروههای استخلافی بر روی پارامترهای هندسی پل هیدروژنی در مولکول EKE ۱-۱-۱-۹-۴
۲۶۳	..... EKE
۲۶۳	..... بررسی اثر حضور انفرادی گروههای استخلافی بر میزان عدم استقرار الکترون π در مولکول EKE ۲-۱-۱-۹-۴
۲۶۸	..... تحلیل مقادیر E ، E_{HB} و پارامترهای AIM ۳-۱-۱-۹-۴

- ۲۷۲ ..... ۲-۱-۹-۴ بررسی اثر حضور همزمان گروههای استخلافی در مولکول EKE
- ۲۷۲ ..... ۱-۲-۱-۹-۴ تحلیل مقادیر E_{HB}
- ۲۷۹ ..... ۲-۲-۱-۹-۴ تحلیل مقادیر E , E_{HBT} و پارامترهای AIM
- ۲۸۳ ..... ۲-۹-۴ بررسی اثر استخلاف در مولکول KEE
- ۲۸۳ ..... ۱-۲-۹-۴ بررسی اثر حضور انفرادی گروههای استخلافی در مولکول KEE
- ۲۸۳ ..... ۱-۱-۲-۹-۴ بررسی اثر حضور انفرادی گروههای استخلافی بر روی پارامترهای هندسی پل هیدروژنی در مولکول KEE
- ۲۸۳ ..... ۲-۱-۲-۹-۴ بررسی اثر حضور انفرادی گروههای استخلافی بر میزان عدم استقرار الکترون π در مولکول KEE
- ۲۸۶ ..... ۳-۱-۲-۹-۴ تحلیل مقادیر E , E_{HB} و پارامترهای AIM
- ۲۹۲ ..... ۲-۲-۹-۴ بررسی اثر حضور همزمان گروههای استخلافی در مولکول EKE
- ۲۹۲ ..... ۱-۲-۲-۹-۴ تحلیل مقادیر E_{HB}
- ۲۹۷ ..... ۲-۲-۲-۹-۴ تحلیل پارامترهای AIM
- ۲۹۷ ..... ۳-۲-۲-۹-۴ تحلیل مقادیر E
- ۳۰۲ ..... ۳-۹-۴ مقایسه مشتقات EKE و KEE
- ۳۰۴ ..... ۱۰-۴ تحلیل همبستگی ها
- ۳۰۴ ..... ۱-۱۰-۴ بررسی ارتباط بین پارامترهای مختلف در مولکول EKE
- ۳۱۱ ..... ۲-۱۰-۴ بررسی ارتباط بین پارامترهای مختلف در مولکول KEE
- ۳۱۸ ..... ۱۱-۴ بررسی اثر حضور هترو اتمها بر روی قدرت پیوندهای هیدروژنی در مولکولهای EKE و KEE
- ۳۱۸ ..... ۱-۱۱-۴ مولکول EKE
- ۳۱۸ ..... ۱-۱-۱۱-۴ تحلیل مقادیر E_{HB}
- ۳۱۹ ..... ۲-۱-۱۱-۴ تحلیل پارامترهای AIM
- ۳۲۲ ..... ۲-۱۱-۴ مولکول KEE

۳۲۲	.....	تحلیل مقادیر E_{HB} ۱-۲-۱۱-۴
۳۲۴	.....	تحلیل پارامترهای AIM ۲-۲-۱۱-۴
۳۲۶	.....	نتیجه گیری ۱۲-۴
۳۳۶	.....	منابع
۳۴۵	.....	چکیده انگلیسی

فهرست جداول

صفحه

عنوان

فصل اول

- جدول ۱-۱-۱- برخی از نمونه های بسیار قدیمی از تشکیل پیوند هیدروژنی ۹
- جدول ۱-۲- دسته بندی پیوندهای هیدروژنی از دیدگاه جفری ۳۵
- جدول ۱-۳- مقایسه روشهای پراش اشعه X و پراش نوترون تک بلور ۵۴
- جدول ۱-۴- پارامترهای هندسی (برحسب Å و درجه) و توپولوژیکال (بر حسب a.u.) برای پیوندهای هیدروژنی O-H...O در مالون آلدهاید و مشتقاتش ۸۳
- جدول ۱-۵- پارامترهای هندسی (برحسب Å و درجه) و انرژی تیتیک (بر حسب kcal/mol) برای فرمهای توتومری و حالات گذار انامینونهای ساده ۸۶
- جدول ۱-۶- پارامترهای توپولوژیکال (برحسب a.u.) برای فرمهای توتومری و حالات گذار انامینونهای ساده ۸۷
- جدول ۱-۷- انرژی تشکیل هر مولکول آب در کلاسترهای (H₂O)_n در سطوح تئوری HF/aug-cc-pVDZ, MP2/aug-cc-pVDZ (با تصحیح BSSE) و B3LYP/TZVP (بدون تصحیح BSSE) (بر حسب kcal/mol) ۹۰
- جدول ۱-۸- عبارات انرژی برهمکنش (بر حسب kcal/mol) در سطح تئوری MP2/6-311++G** برای سیستمهای پیوند هیدروژنی یافته ی مختلف ۹۳

فصل دوم

- جدول ۲-۱- جایجایی های شیمیایی ¹H-NMR (δ/ppm) گروههای پروتون دار اصلی ترکیبات (I) و (II) در CDCl₃ در ۳۲ °C ۱۰۰
- جدول ۲-۲- جایجایی های شیمیایی ¹³C-NMR ترکیبات (I) و (II) در ۳۲ °C ۱۰۱

- جدول ۲-۳- میزان فرمهای توتومری طولانی عمر ترکیبات (I) و (II) در $CDCl_3$ در $32^\circ C$ ۱۰۲
- جدول ۲-۴- نسبت درصد فرمهای توتومری کوتاه عمر در $32^\circ C$ ۱۰۲
- جدول ۲-۵- جابجایی های شیمیایی ^1H-NMR (δ/ppm) پروتونهای هیدروکسیل، متیلن و متین در ترکیبات ۲-۵^a ۱۰۶
- جدول ۲-۶- جابجایی های شیمیایی $^{13}C-NMR$ (δ/ppm) اتمهای کربن مربوطه در ترکیبات ۲-۵^a (شماره گذاری اتمها در شکل (۲-۶) ارائه شده است) ۱۰۷
- جدول ۲-۷- میزان کتو- انول و اثرات حلال در ترکیبات ۲-۵^a ۱۰۸
- جدول ۲-۸- اختلاف انرژی، ΔE (kJ/mol)، بین سه فرم توتومری که برای ترکیبات ۲-۵ در سطح B3LYP/6-31+G(d,p) و با استفاده از هندسه های بهینه شده در سطح PM3 محاسبه شده اند ۱۱۱
- جدول ۲-۹- مقادیر انرژی، ΔE (kJ/mol)، سیستم مدل ۱ که در سطح B3LYP/6-31+G(d,p) در فاز گاز، $CDCl_3$ و $DMSO-d_6$ بهینه شده است ۱۱۴
- جدول ۲-۱۰- اختلاف انرژی (kJ/mol) بین توتومرها در تعادل سریع برای سیستم مدل ۱ که در سطح B3LYP/6-31+G(d,p) در فاز گاز بهینه شده است ۱۱۵
- جدول ۲-۱۱- بازده ها، خصوصیات فیزیکوشیمیایی و داده های تجزیه عنصری برای ترکیبات (2a - k) و 3a ۱۱۸
- جدول ۲-۱۲- بستگی بازده های تری کتونهای 2a,c,d و 3a به ماهیت حلال ۱۱۹
- جدول ۲-۱۳- داده های طیف سنجی IR و ^1H-NMR (400 MHz, $CDCl_3$) برای ترکیبات سنتز شده ۱۲۱

فصل سوم

- جدول ۳-۱- برخی از روشهای متداول DFT ۱۵۵
- جدول ۳-۲- دسته بندی نقاط بحرانی ۱۶۸

فصل چهارم

- جدول ۴-۱- مقادیر انرژی (E) و انرژی نسبی (E_{Rel}) تمامی فرمهای توتومری ممکن مولکول پنتان-۱ و ۳ و ۵-تری اون در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۱۸۳
- جدول ۴-۲- پارامترهای هندسی (بر حسب Å) توتومرهای KKK و EKK و KEK در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند)..... ۱۸۴
- جدول ۴-۳- مقادیر انرژی پیوند هیدروژنی محاسبه شده (بر حسب kcal/mol) با استفاده از سه روش RRM، شوستر و اسپینوزا برای مولکولهای EKE و KEE در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۱۹۶
- جدول ۴-۴- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) کنفورمرهای EKE در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۲۰۰
- جدول ۴-۵- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) کنفورمرهای EKE-1، EKE-2 و EKE-4 در سطح MP2 (مقادیر چگالی انرژی پتانسیل ($V(r)$) (بر حسب a.u.) در HBCP ها نیز ارائه شده اند) (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۲۰۲
- جدول ۴-۶- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) کنفورمرهای KEE در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۲۱۰
- جدول ۴-۷- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) کنفورمرهای KEE-1، KEE-2، KEE-4 و KEE-10 در سطح MP2 (مقادیر چگالی انرژی پتانسیل ($V(r)$) (بر حسب a.u.) در HBCP ها نیز ارائه شده اند) (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۲۱۳
- جدول ۴-۸- مقادیر انرژی (E) و انرژی نسبی (E_{Rel}) (بر حسب kcal/mol) کنفورمرهای EKE و KEE و فرمهای توتومری KKK، EKK و KEK در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۲۲۱
- جدول ۴-۹- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) کنفیگراسیونهای مختلف مولکول KEE در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۲۲۶

- جدول ۴-۱۰- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) کنفیگراسیونهای مختلف مولکول EKE در سطح MP2 (مقادیر داخل پرانتز، به محاسبات در سطح B3LYP مربوط هستند) ۲۳۳
- جدول ۴-۱۱- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) کنفیگراسیونهای مختلف مولکول EKE در سطح MP2 ..... ۲۴۴
- جدول ۴-۱۲- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) کنفیگراسیونهای مختلف مولکول EKE در سطح B3LYP ۲۴۵
- جدول ۴-۱۳- مقادیر Q (بر حسب Å)، انرژی مولکول E (بر حسب a.u.) و انرژی پیوند هیدروژنی (E_{HB}) (بر حسب kcal/mol) برای کنفیگراسیون های مختلف مولکول EKE و مشتقاتش در سطح و سری پایه $MP2/6-311++G^{**}$. تغییرات این مقادیر پس از تبدیل کنفیگراسیونهای باز به کنفیگراسیونهای دیگر نیز داده شده اند (تغییر مقادیر Q بر حسب Å و تغییر مقادیر E و E_{HB} بر حسب kcal/mol) ۲۴۶
- جدول ۴-۱۴- مقادیر Q (بر حسب Å)، انرژی مولکول E (بر حسب a.u.) و انرژی پیوند هیدروژنی (E_{HB}) (بر حسب kcal/mol) برای کنفیگراسیون های مختلف مولکول EKE و مشتقاتش در سطح و سری پایه $B3LYP/6-311++G^{**}$. تغییرات این مقادیر پس از تبدیل کنفیگراسیونهای باز به کنفیگراسیونهای دیگر نیز داده شده اند (تغییر مقادیر Q بر حسب Å و تغییر مقادیر E و E_{HB} بر حسب kcal/mol) ۲۴۶
- جدول ۴-۱۵- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) کنفیگراسیونهای بسته و بسته- باز مولکول EKE و مشتقاتش در سطح و سری پایه $MP2/6-311++G^{**}$ (مقادیر چگالی انرژی پتانسیل $V(r)$) (بر حسب a.u.) در HBCP ها نیز ارائه شده اند) ۲۵۳
- جدول ۴-۱۶- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) کنفیگراسیونهای بسته و بسته- باز مولکول EKE و مشتقاتش در سطح و سری پایه $B3LYP/6-311++G^{**}$ (مقادیر چگالی انرژی پتانسیل $V(r)$) (بر حسب a.u.) در HBCP ها نیز ارائه شده اند) ۲۵۳
- جدول ۴-۱۷- مقادیر Q (بر حسب Å) برای کنفیگراسیون های مختلف مولکول DED و مشتقاتش در سطح و سری پایه $B3LYP/6-311++G^{**}$. مقادیر انرژی پیوند هیدروژنی (E_{HB}) (بر حسب kcal/mol) برای کنفیگراسیونهای

- بسته نیز ارائه شده اند. تغییرات مقادیر Q (بر حسب Å) پس از تبدیل کنفیگراسیونهای باز به کنفیگراسیونهای دیگر نیز داده شده اند ۲۵۶
- جدول ۴-۱۸- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) مولکول EKE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح MP2 ..... ۲۶۳
- جدول ۴-۱۹- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) مولکول EKE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح B3LYP ۲۶۳
- جدول ۴-۲۰- مقادیر انرژی (E) (بر حسب a.u.)، اختلاف مقادیر انرژی بین مشتقات ایزوالکترون (ΔE)، انرژی پیوندهای هیدروژنی (E_{HB1} و E_{HB2}) و مجموع این مقادیر (E_{HBT}) برای مولکول EKE و مشتقات تک استخلافی آن (بر حسب kcal/mol) در سطح MP2 ..... ۲۶۹
- جدول ۴-۲۱- مقادیر انرژی (E) (بر حسب a.u.)، اختلاف مقادیر انرژی بین مشتقات ایزوالکترون (ΔE)، انرژی پیوندهای هیدروژنی (E_{HB1} و E_{HB2}) و مجموع این مقادیر (E_{HBT}) برای مولکول EKE و مشتقات تک استخلافی آن (بر حسب kcal/mol) در سطح B3LYP ۲۶۹
- جدول ۴-۲۲- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) مولکول EKE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح MP2 ..... ۲۷۰
- جدول ۴-۲۳- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) مولکول EKE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح B3LYP ۲۷۰
- جدول ۴-۲۴- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) مشتقات چند استخلافی مولکول EKE در سطح MP2 ..... ۲۷۳
- جدول ۴-۲۵- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) مشتقات چند استخلافی مولکول EKE در سطح B3LYP ۲۷۴
- جدول ۴-۲۶- مقادیر انرژی (E) (بر حسب a.u.)، اختلاف مقادیر انرژی بین مشتقات ایزوالکترون (ΔE)، انرژی پیوندهای هیدروژنی (E_{HB1} و E_{HB2}) و مجموع این مقادیر (E_{HBT}) برای مشتقات چند استخلافی مولکول EKE (بر حسب kcal/mol) در سطح MP2 ..... ۲۷۵

- جدول ۴-۲۷- مقادیر انرژی (E) (بر حسب a.u.)، اختلاف مقادیر انرژی بین مشتقات ایزوالکترون (ΔE)، انرژی پیوندهای هیدروژنی (E_{HB1} و E_{HB2}) و مجموع این مقادیر (E_{HBT}) برای مشتقات چند استخلافی مولکول EKE (بر حسب kcal/mol) در سطح B3LYP ۲۷۶
- جدول ۴-۲۸- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) مشتقات چند استخلافی مولکول EKE در سطح MP2 ..... ۲۸۰
- جدول ۴-۲۹- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) مشتقات چند استخلافی مولکول EKE در سطح B3LYP ۲۸۱
- جدول ۴-۳۰- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) مولکول KEE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح MP2 ..... ۲۸۴
- جدول ۴-۳۱- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) مولکول KEE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح B3LYP ۲۸۴
- جدول ۴-۳۲- مقادیر انرژی (E) (بر حسب a.u.)، اختلاف مقادیر انرژی بین مشتقات ایزوالکترون (ΔE)، انرژی پیوندهای هیدروژنی (E_{HB1} و E_{HB2}) و مجموع این مقادیر (E_{HBT}) برای مولکول KEE و مشتقات تک استخلافی آن (بر حسب kcal/mol) در سطح MP2 ..... ۲۸۷
- جدول ۴-۳۳- مقادیر انرژی (E) (بر حسب a.u.)، اختلاف مقادیر انرژی بین مشتقات ایزوالکترون (ΔE)، انرژی پیوندهای هیدروژنی (E_{HB1} و E_{HB2}) و مجموع این مقادیر (E_{HBT}) برای مولکول KEE و مشتقات تک استخلافی آن (بر حسب kcal/mol) در سطح B3LYP ۲۸۷
- جدول ۴-۳۴- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) مولکول KEE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح MP2 ..... ۲۹۰
- جدول ۴-۳۵- پارامترهای توپولوژیکال (بر حسب a.u.) مولکول KEE و مشتقات تک استخلافی آن در سطح B3LYP ۲۹۰
- جدول ۴-۳۶- پارامترهای هندسی (بر حسب Å و درجه) مشتقات چند استخلافی مولکول KEE در سطح MP2 ..... ۲۹۳